

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Dr. Mustafa Adıgüzel
Ordu Milletvekili

Konu: OBB'ye ait ORBEL'in maden ruhsatı olarak özel sektöre devretmesi.

25.12.2025 tarihinde Ordu ili Ünye ilçesinde gerçekleştirilen bir maden ruhsatı başvurusuna ilişkin halkı bilgilendirme toplantısı, Ordu Büyükşehir Belediyesi'ne ait ORBEL adına yapılan başvuru çerçevesinde yapılmıştır. Ancak söz konusu toplantı, amacı ve hukuki çerçevesi bakımından ciddi sakatlıklar içermektedir. Ruhsat başvurusu henüz değerlendirme aşamasındayken, ORBEL dışında herhangi bir resmi sıfatı bulunmayan üç ayrı özel şirketin sahip ve temsilcilerinin toplantıya fiilen katılarak konuşmalara müdahil olduğu, halkın soru sormasının engellendiği ve sürecin yöre halkının katılımını sağlamak yerine özel sektör lehine yönlendirildiği kamuoyuna yansımıştır. Oysa 3213 sayılı Maden Kanunu, ÇED Yönetmeliği ve halkın katılımına ilişkin düzenlemeler uyarınca bu toplantıların amacı, halkın bilgilendirilmesi ve görüşlerinin alınmasıdır; özel şirketlerin daha ruhsat aşamasında sürece dâhil edilmesi mevzuatın ruhuna açıkça aykırıdır. Daha da önemlisi, Ordu Büyükşehir Belediyesi'nin ve iştiraki ORBEL'in, maden ruhsatını, bizzat işletme niyeti olmaksızın alarak özel sektöre devretmeye yönelik bir aracı rol üstlendiği yönünde güçlü bir kanaat oluşmuştur. Oysa 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda belediyelere; imar, altyapı, ulaşım, çevre, sosyal hizmetler gibi yerel nitelikli kamu hizmetleri yüklenmiş olup, belediyelerin veya iştiraklerinin maden ruhsatı olarak madencilik faaliyeti yürütmesi ya da bu ruhsatları ticari amaçla devretmesi yönünde açık bir görev ve yetki tanımı bulunmamaktadır. Ayrıca ORBEL'in kuruluşundan bu yana madencilik alanında herhangi bir faaliyet geçmişi, teknik kapasitesi veya uzmanlık birikimi olmamasına rağmen maden ruhsatı başvurusunda bulunması; bu ruhsatların fiilen belediye tarafından değil, önceden belirlenmiş özel şirketler tarafından işletileceği iddiasını güçlendirmektedir. Bu tablo, belediyelerin kamu gücünü kullanarak özel sektör adına ruhsat toplayan bir yapıya dönüştüğü, ihale ve işletme süreçlerinin şeklen işletilip fiilen önceden belirlendiği ve kamu yararı ile bağdaşmayan bir uygulamanın hayata geçirildiği yönünde ciddi soru işaretleri doğurmuştur. Anayasa'nın 56. maddesinde güvence altına alınan çevrenin korunması yükümlülüğü ile idarenin tarafsızlığı, şeffaflığı ve hesap verebilirliği ilkeleri dikkate alındığında, Ordu Büyükşehir Belediyesi ve iştiraki ORBEL hakkında idari, hukuki ve siyasi sorumluluğun araştırılması zorunlu hale gelmiştir.

Bu bağlamda;

1. Belediyelerin veya belediye iştiraklerinin, kendi görev ve yetki alanları dışında kalan madencilik faaliyetleri kapsamında maden ruhsatı alarak bu ruhsatları bizzat işletmeden özel sektöre devretmesine ilişkin olarak Türkiye genelinde benzer uygulamalar bulunmakta mıdır; bulunuyor ise bu uygulamaların yasal dayanağı nedir ve kamu yararı ile nasıl bağdaştırılmaktadır?
2. Ruhsat başvurusu henüz değerlendirme aşamasındayken, resmi taraf sıfatı bulunmayan özel şirket temsilcilerinin halkı bilgilendirme toplantılarına fiilen katılarak sürece müdahil olmasının, ÇED mevzuatı ve halkın katılımı ilkeleri açısından hukuki karşılığı nedir ve bu durum söz konusu toplantıların geçerliliğini tartışmalı hale getirmekte midir?
3. Ordu ili Ünye ilçesinde 25.12.2025 tarihinde yapılan toplantıda, yöre halkının soru sormasının engellendiği, buna karşılık özel şirket temsilcilerinin yönlendirici tutum sergilediği yönündeki iddialar hakkında Bakanlığınızca herhangi bir idari inceleme veya denetim başlatılmış mıdır?
4. Ordu Büyükşehir Belediyesi ve iştiraki ORBEL'in, maden ruhsatı süreçlerinde şeffaflık ilkesine aykırı biçimde hareket ettiği, özel sektörle önceden belirlenmiş bir iş bölümü içinde olduğu ve ihale süreçlerinin daha ruhsat aşamasında fiilen şekillendirildiği iddiaları karşısında, bakanlığınız tarafından bir soruşturma yürütülmesi gündemde midir?
5. Belediyelerin kamu gücünü kullanarak özel sektör adına ruhsat alan ve daha sonra bu ruhsatları devreden bir aracı yapıya dönüşmesinin, rekabet hukuku, kamu ihale ilkeleri ve etik yönetim anlayışı açısından doğurduğu sakıncalar hakkında Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
6. Yerel yönetimler eliyle doğal varlıkların ticarileştirilmesi ve yöre halkının karar süreçlerinden dışlanması sonucunu doğurduğu yönünde kamuoyunda oluşan ciddi tepkiler dikkate alındığında, bu tür uygulamaların önüne geçilmesine yönelik yeni bir yasal veya idari düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?